

Transcriptie van interview met Zita Swart-Vedder op 27 juni 2019

Interviewer: Rutger Noorlander

Deze transcriptie is leesbaar gemaakt. Daarvoor zijn irrelevante gedeeltes weggelaten.

00:00:01

Interviewer: De opname is gestart.

00:00:03

Interviewer: Het is vandaag 27 juli 2019 en ik zit met Zita Swart-Vedder en Stef Swart in het Stadhuis van Alkmaar.

00:00:16

Interviewer: Mag ik uw geboortejaar

00:00:18

Zita: 1948.

00:00:21

Stef: 1946.

00:00:25

Interviewer: Wat is uw relatie met het Stadhuis in Alkmaar en de bunker onder het Stadhuis in Alkmaar?

00:00:29

Zita: Met de bunker natuurlijk niet, maar wel met het huis erboven. Dat was mijn ouderlijk huis, waar wij woonden met ons gezin. Vader en moeder en zeven kinderen.

00:00:45

Interviewer: En u gaf aan dat, voordat de nieuwbouw werd gebouwd, u woonde aan de andere kant van de straat?

00:00:49

Zita: In de Schoutenstraat, dat was hier. Het is nog zo. Het pand staat er nog. Dit was de voordeur en aan deze kant was de keuken, dat is nu nieuwbouw. Hier was onze eetkamer en daarnaast een soort zitkamer. Daar mochten we haast nooit zitten. Dan gingen we naar boven. Hier was de slaapkamer van mijn ouders. En wij sliepen op zolder. Je hebt hier de nieuwbouw <red: de nieuwe uitbouw van het huidige stadhuis>, dan ga je de hoek om en dan heb je de deur. Dat was een heel groot huis. Met een hele hoge oude trap, waarop we naar beneden konden glijden. Aan de andere kant van het huis zat een deur en daarmee konden we zo de gang van het Stadhuis in lopen.

00:00:52

Interviewer: En waarom woonde u daar?

00:00:52

Zita: Mijn vader was bode/conciërge. Je had bodes, die woonden gewoon in hun eigen huis. Mijn vader was conciërge, dus hij was dag en nacht bereikbaar. Als iemand aanbelde, of er was iets, dan moest hij komen opdruven.

00:02:20

Interviewer: Later is het museum gesloopt en bent u in de nieuwbouw van het Stadhuis komen wonen?

00:02:36

Zita: Ja, toen zijn we in de nieuwbouw gaan wonen.

00:02:36

Interviewer: Kunt u daar wat over vertellen?

00:02:36

Zita: Het oude huis werd bij het Stadhuis getrokken. Dat zouden weer kantoren worden. En toen hebben ze, omdat wij zo'n groot gezin hadden, is er speciaal een grote dienstwoning gebouwd. We hebben er allemaal gewoond. Ook daar was een deur en vanuit daar liepen we ook zo het Stadhuis in. In 1969/1970, was mijn taak om 's morgens, voor schooltijd, met mijn vader alle deuren van alle kantoren open te maken. Mijn vader had een hele grote kast met haakjes met nummertjes van de kamerdeuren en de sleutels. Dan had hij een lange bamboestok. De eerste sleutel was van het kantoor dat het laatste open moest. En zo liep hij alle gangen door en gingen alle deuren open. Dat was een van mijn taken, met mijn vader samen.

00:02:42

Interviewer: En was vond u van het woonhuis?

00:04:06

Zita: Ik heb er niet zo gek lang gewoond. Ik was 18, 19 jaar, denk ik. Dus ik denk dat ik meer geslapen heb. Ik werkte, dus uit mijn werk ging ik ernaar toe. Het was een mooi modern huis. We hadden bijna allemaal een eigen slaapkamer. Het was nieuwer en moderner in vergelijking met het oude huis.

00:04:30

Interviewer: Hoelang heeft u er gewoond?

00:04:30

Zita: Ik weet niet precies wanneer het gebouw klaar was. Ik denk vanaf 1969 tot augustus 1971. Mijn vader is van 1923, hij was 58 jaar toen hij met pensioen ging. Toen moest hij eruit. In 1981, want hij is 6 jaar naar zijn vut overleden in 1987. Toen moesten zij eruit, maar toen waren op één na alle kinderen eruit. En toen werd het kantoor. Dus hij is de enige bode geweest die daar heeft gewoond. Het is daarna geen dienstwoning meer geworden. Maar er waren ook geen bodes met zoveel kinderen.

00:05:38

Interviewer: Wat was de naam van uw vader?

00:05:39

Zita: Jan Antonius Vedder. Ik heb ook een foto van hem mee.

00:05:40

Interviewer: Kunt u meer vertellen over zijn baan als bode?

00:05:40

Zita: Toen hij in 1953 kwam werken bij de gemeente, woonde er nog een andere bode. Die ging toen met pensioen en toen gingen wij er wonen. Zijn taak was het bewaken van het gebouw. Overdag was hij bode. Wat doet een bode? Onder andere post. Er waren meer bodes, een stuk of vier bodes waren er toen. De een deed post, de ander koffie voor vergaderingen, de burgemeester goed verzorgen dat hij alles op tijd kreeg, bij raadsvergaderingen was hij altijd... . Later is mijn moeder koffiejuffrouw geworden, maar meer voor het personeel. Aan het begin deed mijn vader het. Later kwamen er koffiejuffrouwen. Met raadsvergaderingen stond hij bij de ingang van het Stadhuis en keek hij wie wel of niet naar binnen mocht. Als het hem niet aanstond, kwam je er niet langs. Zo was hij wel. Hij was heel erg aanwezig. En hielp de ambtenaar van de burgerlijke stand bij trouwerijen. Dat soort werk deed de bode. Het verzorgen van het personeel, raadsleden, sleutels, mappen voor vergaderingen, maar geen administratief werk. Wel dienstverlenend.

00:05:40

Stef: Hij wees de mensen de weg. Bij welke afdeling ze moesten zijn.

00:05:40

Zita: Mensen ontvangen. Ze hadden een wachtkamer. Hij hield de boel in de gaten. 's Avonds altijd een rondje door het hele gebouw.

00:05:40

Interviewer: Ook door de bunker?

00:05:40

Zita: Nee, dat denk ik niet. Echt de kantoren.

00:05:40

Interviewer: En ik welke periode kwam u in het Stadhuis en de dienstwoning?

00:08:47

Stef: 1969/1970. 8 oktober 1969. Omdat ik met haar <red: Zita> kennismaakte. En toen kwam ik over de vloer.

00:08:47

Zita: Maar voornamelijk in de dienstwoning. En je bent weleens met papa naar de bunker geweest.

00:08:47

Stef: Ja, daar zijn we een paar keer geweest.

00:08:47

Zita: Want hij vond dat toen wel interessant hoor. Jij had er ook wel interesse in, hoe dat in elkaar zat.

00:08:47

Stef: Ik wilde weleens weten waar het Alkmaarse bestuur dan zou huizen als we gebombardeerd werden of de atoombom zou vallen. Het mocht eigenlijk niet. Wij mochten daar niet inkomen, want het moest eigenlijk geheim gehouden worden. Ik denk dat die bunker bestemd was voor de burgemeester en waarschijnlijk de commissaris van politie en brandweer, dat soort mensen, en waarschijnlijk nog een aantal wethouders. Dat kon weleens wat weerstand geven bij de rest van de Alkmaarders. Dat ze zeiden: 'Zie je wel, als er wat loos is zijn zij onder de pannen en wij moeten maar zien'.

00:08:47

Interviewer: Hoe wist u van de bunker af?

00:08:47

Zita: Door mijn vader, die had dat verteld.

00:08:47

Interviewer: En toen kreeg u ook interesse in de bunker?

00:08:47

Stef: Het is wel eens leuk en interessant om te kijken hoe het is.

00:08:47

Zita: Wat zit erin? Hoe komen ze er eventueel uit als de nucleaire wolk weg is?

00:08:47

Stef: Nou, mijn idee is dat ze er niet te best uit zouden komen, als ze er nog zelf uit zouden kunnen komen.

00:11:11

Interviewer: Kunt u wat meer vertellen over de eerste keer dat u met haar vader de bunker in ging en hoe u dat heeft ervaren?

00:11:11

Stef: Nou, dan vraag je je af als je lange tijd moet blijven. Het is niks.

00:11:21

Zita: Ik denk dat je als een rat in de val zat. Dat het helemaal geen meerwaarde had.

00:11:27

Stef: Mocht je het overleven, en op een gegeven moment moet je toch naar buiten, waar kom je dan terecht? In het geval van een atoomaanval heb je evengoed nog de nodige nadelen.

00:11:28

Interviewer: Kun je me terugnemen naar de eerste keer dat u met haar vader de bunker in ging. Wat zag u? Wat dacht u?

00:11:28

Stef: Het was allemaal nieuw. Normaal gesproken kom je daar nooit. Ik stond er versteld van wat er allemaal aanwezig was. Aan bedden, drinkwater, luchtzuiveringsinstallatie, voedselvoorraden, en de normale dingen die je nodig hebt.

00:11:28

Zita: Er was volgens mij ook een douche. Ik vond het heel erg klein en benauwd. Ik dacht 'jeee'. Het leek een beetje op hutjes aan boord van een schip. Alleen was het bedompter, kleiner, compacter en opgesloten. Op een schip kan je nog je hutje uit. Ik had er niet graag ingezeten.

00:12:54

Interviewer: Wanneer had u voor de eerste keer de bunker gezien?

00:12:54

Zita: Ik denk vlak nadat we er zijn komen wonen, dat hij het toen aan ons had laten zien.

00:13:07

Interviewer: En wat vond u ervan? U zei al 'klein, benauwd'.

00:13:07

Zita: Ja, klein, benauwd. Wat moeten die mensen hier? In mijn beleving stonden tegen de wand aan stoelen met zendapparatuur, maar dat weet ik niet meer zeker. 'Hoe kan dit heel blijven?' Dat snapte ik ook niet. Waarschijnlijk omdat het beton was, maar, jeetje, ik vond het apart dat er onder ons huis zo'n kelder was. Dat zei mijn vader wel: Het was niet voor ons. Het was voor meneer de burgemeester.

00:13:07

Stef: Er ontbrak nog een bordje met 'Streng verboden voor de Alkmaarders'.

00:13:55

Zita: Het was echt voor de hotemetoten.

00:13:55

Stef: Mijn idee was dat die zogenaamde atoomvrij bunkers, zoals die toen genoemd werden, gewoon een ... was. Je kunt wel gaan schuilen in een bunker met het idee dat je geen brokken steen op je hoofd krijgt, maar je zult er toch een keer uit moeten. We weten allemaal dat in het geval van een atoomaanval het jaren duurt voordat een gebied weer toegankelijk is. Je kunt geen jaren in een bunker blijven leven.

00:13:55

Interviewer: Weet u nog wat u op dat moment van de bunker vond?

00:13:55

Stef: Onzinnig.

00:13:55

Interviewer: En hoe oud was u ongeveer toen u daar voor het eerst kwam?

00:13:55

Stef: Toen was ik 23 jaar oud.

00:13:55

Interviewer: Weet u nog wat uw vader van de bunker vond?

00:13:55

Zita: Mijn vader was heel plichtsgetrouw en die vond het heel belangrijk, denk ik, dat er een plek was voor zijn bazen/baas, dat zij daar veilig waren. Ik denk dat hij dat eigenlijk wel heel goed vond. Er moesten toch mensen zijn die de boel moesten... Hij had ook ontzag voor "Meneer de burgemeester". Mijn vader was wel van dat. Hij stond op een bepaalde plek, en daaronder stonden anderen. Hij vond dat hij er was. Hij stond er en hij stond zijn mannetje. Als je nu nog mensen spreekt, dan zeggen zij 'Jan Vedder, ik zie hem nog in de ingang van de deur staan. Grote, zware man, dikke sigaar in hoofd en je kwam er niet langs als hij dat niet wilde.' Maar hij keek ook op naar zijn leidinggevend. Hij zei geen slecht woord over de mensen die boven hem stonden. 'Meneer de secretaris', en dat waren toch leeftijdsgenoten van hem. Ik weet ook dat burgemeester Roozmond kwam, dat was een hele joviale, vrolijke vent. Als mijn vader jarig was kwam de burgemeester altijd om 17uur op de koffie bij ons, daar in dat huis. Dan kwam Kees Roozmond, en hij zei tegen mijn vader en moeder 'Zeg maar Kees hoor'. Maar alleen daar. Toen was er een keer een feest van de gemeente, en mijn moeder kwam Roozmond tegen op dat feest en ze zei 'Hey Kees'. En toen werd later mijn vader op het matje geroepen omdat mijn moeder in het openbaar Kees tegen de burgemeester had gezegd. Maar mijn vader vond dat heel normaal dat dat niet mocht. Dat moest je gescheiden houden.

00:15:41

Interviewer: Weet u nog wat uw moeder vond van de bunker?

00:17:19

Zita: Dat weet ik niet.

00:17:19

Interviewer: Is ze er ooit geweest?

00:17:19

Zita: Weet ik ook niet. Misschien wel. Het zal ongetwijfeld wel, maar dat weet ik niet. Er werd ook niet meer over gepraat dat jij er geweest was, naderhand, van 'Hoe vond je dat?' en 'Hoe denk je erover?'.

00:17:19

Stef: Ik ben er wel meerdere keren geweest. Hij <red: Jan Vedder> vond het wel leuk om dat te kunnen laten zien. Dat hij de sleutel had en dat hij eigenlijk de enige was die daar zomaar in mocht. Dat vond hij gewoon leuk om te ...

00:17:46

Zita: Maar of de mensen aan wie hij verantwoording verschuldigd was dat wisten dat hij dat deed? Ik denk het niet. Hij voelde zich daarin belangrijk. 'Dat is mijn verantwoording'.

00:17:46

Interviewer: En kunt u beschrijven hoe de bunker er toen van binnen uitzag?

00:17:46

Zita: Hele grote stalen deur. Helemaal grijs van binnen. Grote betonnen kist.

00:17:46

Interviewer: Was het geschilderd?

00:17:46

Stef: Misschien betonverf op zat. Er hingen wel wat lijsten met namen en plattegronden.

00:17:46

Interviewer: Plattegronden van het gebouw?

00:17:53

Stef: Weet ik niet. Waarschijnlijk van de hele gemeente Alkmaar. Kaarten.

00:17:53

Zita: En er stonden ijzeren stoelen, frame van ijzer en houten zittingen. Die heb je tegenwoordig nog wel. En een radio, zendinstallatie. En een grote tafel met stoelen eromheen waar ze aan konden vergaderen. Hoe de bedden waren, weet ik niet meer. Stapelbedden volgens mij.

00:17:53

Stef: Verder was het geen ruimte die er gezellig uitzag. Helemaal niet.

00:17:53

Zita: Ik had er niet graag een tienerfeestje gevierd, dat de burens er geen last van hadden. Het kwam niet in me op om dat te vragen.

00:17:53

Interviewer: Weet u of de tafel en stoelen aan de vloer vastzaten?

00:19:39

Stef: Nee, volgens mij niet. Nee, want ik ben jaren erna in een soortgelijke bunker geweest in Velsen-Noord. Bij mijn weten was het ongeveer dezelfde inrichting.

00:19:39

Zita: Het was spartaans, maar het had ook geen doel voor entertainment. Dus waarom zou je het mooi maken? Het was denk ik doelmatig voor degenen die daar terecht zouden komen.

00:19:39

Interviewer: Weet u nog wat over de bedden of badkamer?

00:19:39

Stef: Er zou denk ik wel een douche zijn geweest.

00:19:39

Zita: Dat weet ik ook niet, die was er wel maar waar die was dat weet ik niet. Er waren stapelbedden, volgens mij. Maar hoeveel, dat weet ik ook niet.

00:19:39

Stef: Ja, er waren stapelbedden. Maar of die vast zaten in de vloer, dat zou ik niet weten.

00:19:39

Interviewer: En vertelde u vader wat over de ruimte? Over wat er gebeurde, wat de bedoeling was?

00:20:24

Zita: Het was een commandocentrum voor het geval dat er wat zou gebeuren met de Russen.

00:20:50

Stef: De ingang dat waren eigenlijk twee explosievrije deuren, heel dik. Twee stuks, er zat een sluis tussen. Ik geloof dat dit voorgeschreven was. Er moest een sluis tussen. Je kon er in komen door twee hele zware explosievrije deuren.

00:20:50

Interviewer: En aan de buitenkant zat een slot of sleutel?

00:21:34

Stef: Hij was van de buitenkant natuurlijk open, anders kom je er nooit in. Je kon door middel van een wiel en knevels helemaal dichtgetrokken worden. Er zat een grote rubberen pees erin zodat er geen spoortje vreemde lucht er doorheen kon. Alles was dicht.

00:21:34

Interviewer: En toen u meeding, heeft haar vader ook de deur dichtgedaan? Heeft u dat zelf ook ervaren?

00:22:06

Stef: Dat weet ik niet of hij het een keer helemaal afgesloten.

00:22:06

Interviewer: Wat vond u van het idee dat de bunker helemaal luchtdicht kon worden gemaakt?

00:22:06

Stef: Kijk, je komt daar als bezoeker, als jonge jongen. Dat is heel anders dan dat je daar noodgedwongen in moet en je de deur moet sluiten. Dan denk je 'nu is het helemaal fout'. Maar als je daar als bezoeker komt heb je dat idee niet zo. Je kunt je alleen voorstellen dat, als je daar noodgedwongen naar binnen moet, dat het dan heel anders was.

00:22:06

Zita: Ik heb de oorlog niet meegemaakt. Aan ons was toen ik klein was ook niks verteld over de oorlog. Mijn vader heeft er nagenoeg nooit wat over verteld. Ik ben er zelf achter gekomen waar mijn vader tijdens de oorlog heeft gezeten. Hij moest naar Duitsland. Ik moest hier zelf achter gekomen, want vertellen deed hij nooit. Ik denk dat als je de oorlog zelf had meegemaakt, en je was dan in zo'n bunker gekomen, dan dacht je 'goh, was dit er maar in de oorlog geweest, dan hadden mensen zich nog kunnen redden'. Ik had ook niet het idee dat het een doel had om mensen te redden. Nee. Dat ding was er, en waarom? Voor als de Russen komen. Dat zei dat mij in ieder geval niets.

00:22:06

Stef: Maar het bestuur moest door kunnen gaan. En dat was het hele onzin idee. Het lijkt mij niet prettig, als je daar werkelijk noodgedwongen in moet, met eigenlijk een paar mensen, en je blijft wat langer leven dan de rest van de bevolking die allemaal als ratten neervallen.

00:22:06

Zita: Zijn ouders hebben de oorlog nog bewust meegemaakt, met kleine kinderen. En achteraf was jouw moeder altijd bang geweest voor nog een oorlog. Een oorlog van de Russen. Toen zij overleed haalden we het huis leeg en vonden we ik weet niet hoeveel rollen wc-papier, blikken voedsel dat allemaal over de datum was.

00:22:14

Stef: Dat was niet alleen bij ons. Ik denk dat meer mensen daar problemen mee hadden. Het begon met de opstand in Hongarije. Daar begon het mee. Mensen gingen hamsteren. Blikgroenten enzo.

00:22:14

Interviewer: Welk jaar was dat ongeveer?

00:22:14

Zita: 1956 was de Hongarije opstand.

00:22:14

Stef: Toen zijn de Russen behoorlijk tekeer gegaan in Hongarije. 'Oeh, de Russen zitten al in Hongarije. Nog even en ze komen hier'. De muur in Oost-Duitsland gebouwd. Dat waren allemaal tekenen dat de Koude Oorlog aan de gang was.

00:22:14

Zita: Mijn ouders niet zo, maar zijn ouders wel. Jouw moeder was echt van de generatie die bang was voor nog een oorlog. Ze had het liefst zelf ook een bunker onder het huis gehad. De voorraad ging ook allemaal in de kelder.

00:22:14

Stef: Mijn moeder wel, mijn vader niet zo. Dat was wel tekenend voor die tijd, dat mensen bang waren, angstig.

00:22:14

Zita: Maar wij zijn nooit bang geweest. Mijn ouders ook niet.

00:22:14

Stef: Nee, maar je bent ook een stuk jonger, zonder kinderen, en dan maak je je daar ook niet zo vreselijk druk om.

00:26:46

Interviewer: Het was een reactie van mensen die de oorlog bewust hebben meegemaakt.

00:26:46

Stef: Plotseling gingen ook weer veel meer mensen naar de kerk.

00:26:46

Interviewer: Kunt u meer vertellen over de spanningen en dreiging tijdens de Koude Oorlog en hoe dit in Alkmaar werd beleefd?

00:26:46

Stef: Specifiek in Alkmaar? Ik weet het niet.

00:26:46

Zita: De generatie van je ouders, die bewust de oorlog hebben meegemaakt. Ik snapte ook nooit dat ze het altijd over 'die rotmoffen' hadden. Die generatie heeft dat heel erg gehad. Er gingen niet veel mensen op vakantie naar Duitsland.

00:26:46

Stef: Ik kan heel goed begrijpen dat mensen die problemen en nadeel hebben gehad met de Duitsers, dat de Duitsers hen niet echt lagen. Maar als je daar nooit iets mee te maken gehad, heb ik nooit begrepen dat je dat vol blijft houden.

00:26:46

Interviewer: En angst voor de Russen, de roden, de communisten?

00:27:02

Stef: Je had hier in Alkmaar de CPN, net als in heel Nederland. De wethouder Zeilenmaker, die zat bij de CPN. Zijn zoon Frans zat bij mij op school. Hij had allerlei problemen om later aan het werk te komen, omdat zijn vader bij de CPN zat. Dat speelde toen ook.

00:27:02

Interviewer: Hoe uitte zich dat verder?

00:27:02

Zita: Ik weet niet of jij vroeger met Frans mocht spelen, want dat was wel een CPN'er.

00:27:02

Stef: De communisten, daar moest je maar ver van blijven.

00:27:02

Zita: Maar dat was ook contra tegen de katholieken. Zijn moeder was echt katholiek. Dat strookten natuurlijk ook niet echt met elkaar.

00:27:02

Stef: Nee, dat botste wel. Sommige mensen konden ook geen onderscheid maken tussen de communisten die uit Rusland naar Hongarije waren gegaan en de communisten die lid waren van de CPN. Het waren allemaal communisten, allemaal slechten.

00:27:02

Zita: Die generatie heeft wat dat betreft iets meegekregen, denk ik. Mijn ouders niet. Ik heb mijn vader er ook nooit wat over horen zeggen, of slechts over Duitsers horen praten, ondanks dat het vier jaar in Duitsland heeft moeten werken.

00:27:02

Interviewer: U wist van de bunker beneden af. Voelde u iets van spanning of dreiging van de atombom of de Russen in die tijd?

00:27:02

Stef: Nee.

00:27:02

Interviewer: Of na de Cuba-crisis.

00:27:02

Stef: Ja, de Cuba-crisis kwam er ook nog tussendoor. Maar daar heb ik geen angst voor gehad. Later dringt de ernst van de situatie pas door.

00:30:28

Interviewer: Wat was de ernst?

00:30:28

Zita: Dat er een nieuwe wereldoorlog zou uitbreken.

00:30:28

Stef: Als je alle berichten in de pers mocht geloven, zat je echt aan de rand van het vallen van een oorlog.

00:30:28

Zita: Maar we hebben altijd gezegd: een nucleaire oorlog duurt niet lang. Dan is alles in een keer weg. Dat duurt geen vijf jaar. Je krijgt geen oorlog als toen van '40/'45. Dat gaat veel sneller. Dat is nu ook zo. Als er bij de Golf van Oman wat gebeurt tussen Amerika en Iran, denk ik dat de wereld gewoon weg is. Maar nu bouwen ze ook geen bunkers meer. Ik geloof niet dat dat gebeurt.

00:31:45

Interviewer: In jullie tijd was er hier vlakbij in De Vest ook een openbare schuilplaats. Wist u dat?

00:31:58

Zita: Nee, wist jij dat?

00:31:58

Stef: Nee. Oh, onder Theater de Vest was ook een bunker?

00:31:58

Interviewer: De parkeergarage was een openbare schuilplaats die kon worden afgesloten.

00:32:11

Zita: Nee, dat wist ik niet. Wel onder het KPN-gebouw, aan de Heul. Dat wisten we wel. Toch, daar was toch een bunker? Waar nu die appartementen gebouwd worden. <red: Zita doelt waarschijnlijk op de KPN-bunker aan de Koelmalaan in Alkmaar>. Maar onder oude gebouwen was het niet, want dat kon niet. Dus dan moeten het nieuwe gebouwen geweest zijn. Maar dat dit ding hier bestond, ik heb er ook nooit over nagedacht 'zal er ergens ander ook nog wat zijn?'. Nee want als dat gebouw niet gebouwd was geweest, was de bunker er ook niet geweest. Denk ik. Ik denk dat de sloop van het museum de aanleiding was geweest om het te doen, want het was dichtbij het Stadhuis. Maar of er ook wat onder het nieuwe Stadhuis zit, geen idee. Maar ik heb er nooit over nagedacht.

00:33:34

Interviewer: In hoeverre was de bunker hier geheim, dat u weet?

00:34:03

Zita: Gewoon geheim, dat niemand het wist. Wij mochten het ook niet vertellen aan iemand anders. Dat werd specifiek gezegd. 'Niet aan je vriendjes en vriendinnetjes vertellen'. En ik weet er ook niet van dat vrienden of vriendinnen er geweest zijn. Bij mij niet. Misschien bij de jongsten (red: haar jongste broers/zussen). Bij Ed en bij Hans. Dat weet ik niet. Jan Koopsen, mijn zwager, is er ook wel eens in geweest. Maar we mochten er nooit in spelen. In tegenstelling tot het andere gebouw, daar mochten we altijd in het Stadhuis spelen. Maar dat hebben we hier nooit gehad. Maar hier waren we ook wat ouder. Ik was 18/19 jaar. En Ed was 5 of 4 jaar dat hij hier kwam wonen. We hebben er nooit gespeeld. We mochten wel de trap af, maar nooit beneden in de kelder spelen.

00:35:32

Interviewer: U heeft ook uw broers en zussen erna gevraagd?

00:35:35

Zita: Ik heb mijn zus die na mij komt gevraagd of ze iets weet van de bunker onder de Breedstraat. In eerste instantie zei ze 'Oh nee, daar weet ik niks van'. En later kreeg ik een appje 'Oh ja, dat was met de trap naar beneden, naast het huis. Dat wist ik nog wel'. Maar ze wisten er niets over te vertellen. Het interesseerde hen ook niet. Misschien dat mijn vader het interessant vond om het Peter te vertellen. Hans weet misschien er nog wel wat van af. Hij was toen 15 jaar. Ik zal hem nog vragen.

00:35:35

Zita: Mijn vader zat ook bij de BB <red: Bescherming Bevolking>. Ik vermoed dat mijn vader erbij is gegaan, want mijn opa was politie agent in Alkmaar en mijn vader wilde ook bij de politie. Maar mijn vader is toen afgekeurd omdat hij te klein was. Je moest een bepaalde lengte hebben. Ik vermoed dat hij als compensatie bij de BB is gegaan. Later is hij wel bij de reservepolitie toegelaten. Ik heb later niets meer over de BB gevonden, maar wel over de reservepolitie. Ik denk dat dat in 1957/58 bij de reservepolitie bij Alkmaar heeft gezeten. Daar was hij heel trots op. Als we op zondag gingen wandelen met het gezin. We gingen van Alkmaar naar Heiloo wandelen door het bos. Je mocht er niet fietsen. Als er jongeren fietsten, hield mijn vader hen aan want je mocht er niets fietsen en mijn vader was van de reservepolitie. Ik schaamde mij ervoor. Mijn vader was plichtsgetrouw. Zo staat het er en zo moet het.

00:41:01

Interviewer: Weet u nog wat van uw vader tijdens zijn tijd bij de BB?

00:41:01

Zita: Nee, daar weet ik niets meer van. Daar was ik te klein voor. Ik heb er nooit wat van gemerkt. Ik weet wel van de reservepolitie, maar niet van de BB.

00:41:01

Interviewer: Weet u nog de functie van uw vader bij de BB?

00:41:01

Zita: Bij de reservepolitie was zijn taak om de orde te bewaken en mensen op afstand te houden bij een brand. Bij noodgevallen en evenementen.

00:41:01

Interviewer: Hoe werd hij opgeroepen?

00:41:01

Zita: Volgens mij hadden ze een rooster. Per telefoon werd hij denk ik gebeld. Of het zou kunnen dat er iemand aan de deur kwam. Hij zat hier ook heel dicht bij het vuur. Alles was hier.

00:41:01

Interviewer: We gaan nog even terug naar de bunker bij het Stadhuis. Weet u wat de burgemeesters van de bunker vonden?

00:41:01

Zita: Toen was er burgemeester Wittema. Ik denk dat die man daar gewoon bij betrokken is geweest. Ik neem aan dat er tekeningen zijn van de bouw. Maar ik weet niet wat hij ervan vond. En daarna De Wit. En daarna Roozmond. Wittema weet ik nog heel goed. En Roel de Wit ook. Statige man. Meneer De Burgemeester. En Roozmond was een man die vond dat hij van het volk moest zijn.

00:41:01

Interviewer: Weet u of ze ooit in de bunker zijn geweest?

00:41:01

Zita: Weet ik niet, maar vermoedelijk wel. Ongetwijfeld. Maar daar weet ik niets van.

00:41:01

Interviewer: Weet u of er oefeningen zijn georganiseerd? Noodoefeningen, brandoefeningen?

00:41:01

Zita: Nee, maar ik denk dat hij dit gescheiden hield, privé en werk. Maar ik weet niet of hij daar zelf bij betrokken was. De bunker is pas gebouwd in 1968/69. Toen was mijn vader geen lid meer van de BB, maar was hij wel bode/conciërge. Dus hij was wel verantwoordelijk.
<red: verwarring over verschil BB en bunker onder het Stadhuis>

00:41:01

Interviewer: Waren er ook oefeningen in het Stadhuis m.b.t. de bunker?

00:41:01

Zita: Nee, niet dat ik weet.

00:41:01

Interviewer: Weet u of er een noodplan was m.b.t. de bunker? Een evacuatieplan?

00:41:01

Zita: Ik denk het wel. Maar ik heb het nooit meegemaakt dat er een oefening was en het alarm afging. Dat was er niet.

00:41:01

Stef: Op school werd er wel verteld dat als de Russen kwamen, begonnen ze met bommen te gooien, en wellicht een atoombom, en als je op school zat moet je onder de bank zitten ter bescherming. Dat was met de Hongaarse opstand in 1953. Toen werd iedereen bang gemaakt

van de Russen, want de Russen waren verschrikkelijk slecht en vielen zomaar Hongarije binnen. Daar hebben ze ook behoorlijk huis gehouden, en toen werden ze hier bang gemaakt.

00:41:01

Interviewer: Weet u wat uw vader van de bunker vond, wat hij vond van de noodplannen, wat de rol van uw vader was?

00:41:01

Zita: Hij zou de deur wellicht moeten openen. Hij zal de sleutel hebben gehad, maar zou waarschijnlijk niet de enige zijn geweest. Maar ik weet niet of de oefeningen werden aangekondigd of plotseling waren.

00:41:01

Interviewer: Hoe vaak bent u in de bunker geweest?

00:41:01

Zita: Ik denk 2 of 3 keer.

00:41:01

Interviewer: En u?

00:41:01

Stef: Volgens mij 2 keer.

00:41:01

Interviewer: En wat was de reden dat u in de bunker kwam?

00:41:01

Stef: Er was volgens mij geen reden, maar ik denk dat mijn schoonvader het af en toe leuk vond om te laten zien dat hij de sleutel had en erin kon komen. Dat gaf hem wat mee aanzien. En hij vond het leuk om dat aan sommige anderen te laten zien, niet allemaal. Ik ben er wel eens geweest. Jan, mijn zwager is er wel eens geweest.

00:41:01

Zita: Ik weet ook niet of mijn jongste broer Ed er wel eens is geweest. Ik zal dat nog eens vragen.

00:41:01

Interviewer: Graag. En om welke reden kwam u in de bunker?

00:41:01

Zita: Ja, ik deed veel met mijn vader in het Stadhuis. Zoals de deuren openen. Ik denk dat hij mij eens heeft gevraagd of ik het wilde zien.

00:41:01

Interviewer: Als u teruggaat naar die tijd, wat vond u van de bunker?

00:41:01

Zita: Ik vond het een beetje overdreven. Bang zijn voor iets waarvan.... Een aanname 'er zal een keertje wat gebeuren'. Dan dacht ik 'Waarvoor zeg je dat nou?'. Maar dat komt ook omdat ik dat nooit heb meegemaakt.

00:41:01

Stef: De Russen waren de slechteriken, en de Amerikanen waren de beste.

00:41:01

Interviewer: U zei dat u zo'n drie keer in de bunker is geweest. Wat was de reden van de andere keren?

00:41:01

Stef: Misschien om stoelen te halen bij een verjaardag.

Zita: Mijn vader haalde ook wel eens stoelen uit het Stadhuis voor visite. Misschien is dat het geweest.

00:41:01

Interviewer: Was u daar dan alleen met uw vader?

00:41:01

Zita: Ja. Hij wilde het ook graag laten zien. Maar ik kan de reden niet meer goed herinneren. Maar als ik er was, wilde ik er wel weer graag uit. Wat als de deur dichtvalt? Dan zit ik hierin.

00:41:01

Interviewer: Wat denkt u dat uw vader van de bunker vond? Wat zijn gevoel erbij?

00:41:01

Zita: Of hij het nuttig vond? Weet ik niet. Ik denk dat hij het wel nuttig vond. Maar daar heeft hij zich nooit over uitgelaten. Maar wel tijdens een verjaardag met de burgemeester en de bodes werd er gezegd: 'We zitten hier eigenlijk wel veilig. Als er iets gebeurd zijn we zo beneden'. Maar dan zei mijn vader 'Maar alleen voor u, meneer de burgemeester'. Dan werd er om gelachen. Het was ook een grapje, maar ook het verschil tussen hen.

00:41:01

Zita: Werd er lacherig om gedaan?

00:41:01

Zita: Hij wist donders goed waarvoor het was. Niet voor hem of zijn gezin, of collega's. Maar voor de burgemeester en commissaris. En een blokhoofd of het hoofd van de brandweer.

00:41:01

Interviewer: Wat kunt u zich nog herinneren van de radio in de bunker?

00:41:01

Stef: Niet veel.

00:41:01

Zita: Tegen de muur aan stonden een stuk of vier of vijf stoelen. Zwarte bakelieten telefoons.

00:41:01

Interviewer: Hoeveel telefoons hingen er?

00:41:01

Zita: Volgens mij een paar aan de muur. Ik weet niet of er ook op de tafels stonden.

00:41:01

Stef: Er was een noodvoorziening voor stroom. Als ik het goed heb stond er een accubatterij en een generatortje. Ik kan me voorstellen dat als je er een paar weken moet verblijven je niet voldoende hebt aan alleen een paar accu's.

00:41:01

Interviewer: Als we er zo doorheen lopen komen er misschien nieuwe herinneringen op.

00:41:01

Stef: <Stef werkte in de elektriciteitscentrale in Velsen, waar ook een bunker was. De bunker was voor het provinciale bestuur. Deze stond onder het centrale-terrein in Velsen. Het was een grote, atoomvrije bunker>

00:41:01

Interviewer: Weet u of er in de bunker onder het Stadhuis nog voorraden waren?

00:41:01

Stef: Ja, wc-papier, blikken met voedsel, een watertank met filterinstallatie moet er geweest zijn.

00:41:01

Interviewer: Heeft u verder nog herinneringen of anekdotes aan de bunker die nog niet zijn besproken?

00:41:01

Zita: Nee, dat denk ik niet.

00:41:01

Interviewer: Kunt u zich nog herinneren dat er een bunker werd gebouwd toen de nieuwbouw werd gebouwd?

00:41:01

Zita: Nee, dat wisten we niet. We hoorden dat pas toen we er kwamen wonen.

00:41:01

Zita: Dit was een foto van mijn vader in het Stadhuis, in de lange gang.

00:41:01

Interviewer: We gaan nu de bunker van binnen kijken. Geeft u toestemming om deze info en de opname te gebruiken om een verslag te maken en deze te delen op de website van de gemeente Alkmaar en het Regionaal Archief Alkmaar, en om een boekje te maken over de Koude Oorlog in Alkmaar voor het Regionaal Archief Alkmaar?

00:41:01

Zita: Ja hoor.

Toevoeging Zita via Facebook:

Hallo Rutger, ik heb helaas niet meer foto's van mijn vader bij de BB. Wat ik nog wel weet dat mijn oom, zijn zwager ook bij de BB zat, zijn naam was Bob Vermeulen. Hij was getrouwd met de zus van mijn vader. Ik weet ook niet hoe lang hij daar bij gezeten heeft, hij vertelde daar eigenlijk nooit over. Wel dat hij daarna bij de reservepolitie Alkmaar is gegaan. Zijn vader was rechercheur bij de Alkmaarse politie. Mijn vader was van beroep meubelmaker/stoffeerder bij Kofa Spruyt en later bij V&D. In 1953 had hij dat denk ik wel gezien en kwam hij in dienst bij de gemeente Alkmaar, als bode/conciërge. Dat hield in dat wij als gezin gingen wonen in de dienstwoning van het stadhuis in de Schoutenstraat nr. 1. Wat ik bedoel dat wij zowat in het stadhuis woonden is omdat we via een deur in onze woning meteen in de gang van het stadhuis stonden. En onze zolder was boven de kantoren in de Schoutenstraat en we mochten daar nooit hard rennen of schreeuwen omdat dit de ambtenaren stoorde. Behalve in de weekends dan hadden we daar heel veel speelruimte met schommels aan de dakconstructie, racebanen op de grond, ik heb daar hele fijne herinneringen aan. We hebben daar met mijn broers en zussen ook veel gespeeld in de weekenden in die lange gangen. We hebben daar fietsen geleerd, er was ruimte zat, gerolschaatst en verstoppertje gespeeld met vriendjes en vriendinnetjes. Ook konden we via die deur naar het museum toe aan de Breedstraat. In de zestiger jaren werd het museum gesloopt en de nieuwbouw van het stadhuis gerealiseerd. De dienstwoning stond op de kop van de nieuwbouw en toen werd de tuin achter het Moriaanshoofd onze speelplek. En ook toen liepen we via een binnendeur zo de nieuwbouw binnen op de afdeling Burgerlijke stand. En onder de nieuwbouw werd toen ook de kelder gebouwd van de BB. Ben daar wel eens met mijn vader in geweest. Dikke stalen deur en kleine ruimtes daar achter. Vond dat altijd heel interessant en ook best spannend. Volgens mij bestaat dat allemaal nog. Mijn vader is begin 1980 met pensioen gegaan en moesten toen uit de dienstwoning vertrekken. Ze zijn verhuisd naar de Scheteldoekshaven en hij is in 1987 overleden.

Sprak vandaag na zijn vakantie mijn een na jongste broer. Hij was nog erg jong toen we er woonden en is ook als kind wel eens in de bunker geweest en was ook klein genoeg om via die vluchtweg naar buiten te gaan. Ook herinnert hij zich nog wel hoe het er uit zag, net zoveel als ik, maar hij vertelde nog dat, als onze ouders slaapgasten hadden uit Duitsland, familie van mijn moeder, hij en de jongste broer wel eens in de bunker geslapen hadden in een stapelbed op matrassen waar het plastic nog om heen zat. Maar lijkt me niet slim om dit te vermelden, want onze vader heeft dat natuurlijk stiekem zo geregeld.